

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1. Загальна інформація про навчальну дисципліну

Повна назва навчальної дисципліни	Психодіагностика та соціально-психологічний тренінг
Повна офіційна назва закладу вищої освіти	Сумський державний університет
Повна назва структурного підрозділу	Факультет іноземної філології та соціальних комунікацій. Кафедра психології, політології та соціокультурних технологій
Розробник(и)	Теслик Наталія Миколаївна, Колісник Людмила Олексіївна, Данілова Дар'я Едуардівна
Рівень вищої освіти	Перший рівень вищої освіти, НРК – 6 рівень, QF-LLL – 6 рівень, FQ-EHEA – перший цикл
Семестр вивчення навчальної дисципліни	16 тижнів протягом 3-го семестру
Обсяг навчальної дисципліни	Обсяг становить 5 кред. ЄКТС, 150 год. Для денної форми навчання 64 год. становить контактна робота з викладачем (32 год. лекцій, 32 год. практичних занять), 86 год. становить самостійна робота. Для заочної форми навчання 14 год. становить контактна робота з викладачем (6 год. лекцій, 8 год. практичних занять), 136 год. становить самостійна робота.
Мова викладання	Українська

2. Місце навчальної дисципліни в освітній програмі

Статус дисципліни	Обов'язкова навчальна дисципліна для освітньої програми "Соціальна робота"
Передумови для вивчення дисципліни	Вивчення дисципліни "Загальна та вікова психологія"
Додаткові умови	Додаткові умови відсутні
Обмеження	Обмеження відсутні

3. Мета навчальної дисципліни

володіти уявленнями про проведення психодіагностики та соціально-психологічних тренінгів, різноманітним психодіагностичним методикам та тренінговим технологіям, принципами психологічного тренінгу, психологічними передумовами створення тренінгової групи та динамічними змінами групи та особистості у процесі тренінгу, видами та вимогами до психологічних тренінгів та психодіагностичного інструментарію

4. Зміст навчальної дисципліни

<p>Тема 1 Психологічна діагностика у роботі соціального працівника.</p> <p>Психодіагностика як наукова галузь. Структура психодіагностики та сфери застосування. Основні діагностичні підходи. Методи психології. Сучасні труднощі використання психодіагностики в роботі соціального працівника. Етичні аспекти вибору методології досліджень у соціальній роботі</p>
<p>Тема 2 Системність психодіагностичного процесу.</p> <p>Психодіагностичний процес як система. Психометричні основи психодіагностики. Етапи розробки психодіагностичного інструментарію. Надійність психодіагностичного інструментарію. Валідність психодіагностичного інструментарію та її види. Дискримінативність психодіагностичного інструментарію. Адаптація та стандартизація психодіагностичних методик. Вимоги до психодіагностичних методик.</p>
<p>Тема 3 Класифікація психодіагностичних методик.</p> <p>Підходи до психодіагностичного дослідження: об'єктивний, суб'єктивний, проєктивний. Психологічний тест. Особистісні опитувальники. Вимірювання інтелекту. Проєктивна техніка.</p>
<p>Тема 4 Діагностика особистості у діяльності соціального працівника.</p> <p>Психодіагностика особистості. Діагностика когнітивної сфери особистості. Проєктивні методики. Конгруентність застосування діагностичного інструментарію особистості у діяльності соціального працівника.</p>
<p>Тема 5 Психологічний тренінг як засіб впливу на особистість.</p> <p>Научіння як психологічне поняття. Поняття соціально-психологічного тренінгу (далі - СПТ). Уявлення про психологічний тренінг представників психоаналізу, біхевіоризму, когнітивної, гуманістичної, гештальт-психології. Характеристики, принципи та обмеження СПТ. Екологічність тренінгу. Тренер, види тренерства. Вимоги до професійної та особистісної готовності тренера. Стилi керівництва групою.</p>
<p>Тема 6 Методичні засади соціально-психологічного тренінгу.</p> <p>Методи тренінгової роботи. Проблематизація та експлікація в тренінгу. Класифікація методів СПТ: основні (дискусії, ігри, медитації, невербальна активність) та допоміжні (інформування, інтерпретації, конфронтації, ритуали). Психологічна вправа як одиниця тренінгу. Проблема валідності та ефективності вправ.</p>
<p>Тема 7 Психологічні особливості тренінгової групи.</p> <p>Поняття групи у тренінговій роботі. Етичні засади групового тренінгу. Цілі, мотиви, соціальні ролі учасників групи. Види груп СПТ. Стадії розвитку групи у СПТ, згуртованість тренінгової групи. Групова підтримка і груповий тиск. Зворотний зв'язок (конструктивний і деструктивний). Саморозкриття і шерінг. Робота з експектаціями. Фідбек.</p>
<p>Тема 8 Основи практичної організації тренінгу.</p> <p>Вимоги до підготовки та проведення психологічного тренінгу. Правила тренінгу. Режим роботи тренінгової групи. Організаційні методи регулювання режиму роботи групи. Структура ПТ. Сценарій тренінгу. Психологічна атмосфера тренінгової групи та шляхи впливу на неї. Емпатичне та активне слухання.</p>

5. Очікувані результати навчання навчальної дисципліни

Після успішного вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти зможе:

PH1	Визначати потребу застосування засобів психодіагностики та соціально-психологічного тренінгу у практичних ситуаціях
PH2	Аналізувати відповідність психодіагностичного інструментарію практичним ситуаціям та базовим вимогам
PH3	Застосовувати психологічні знання, навички та уміння для аналізу конкретних проявів психіки людини
PH4	Розрізняти спрямованість психологічного тренінгу за базовими науковими напрямками
PH5	Володіти уявленнями про організацію психологічної діагностики та соціально-психологічного тренінгу

6. Роль навчальної дисципліни у досягненні програмних результатів

Програмні результати навчання, досягнення яких забезпечує навчальна дисципліна.

Для спеціальності 231 Соціальна робота:

PP10	Аналізувати соціально-психологічні процеси в малих та великих групах
PP11	Використовувати методи профілактики для запобігання можливих відхилень у психічному розвитку, порушень поведінки, міжособистісних стосунків, для розв'язання конфліктів, попередження соціальних ризиків та складних життєвих обставин.
PP13	Використовувати методи соціальної діагностики у процесі оцінювання проблем, потреб, специфічних особливостей та ресурсів клієнтів.
PP17	Встановлювати та підтримувати взаємини з клієнтами на підґрунті взаємної довіри та відповідно до етичних принципів і стандартів соціальної роботи, надавати їм психологічну підтримку й оснажувати клієнтів.
PP19	Виявляти сильні сторони та залучати особистісні ресурси клієнтів, ресурси соціальної групи і громади для розв'язання їх проблем, виходу із складних життєвих обставин.

7. Роль освітнього компонента у формуванні соціальних навичок

Загальні компетентності та соціальні навички, формування яких забезпечує навчальна дисципліна:

CH4	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
CH5	Здатність планувати та управляти часом.
CH13	Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети
CH15	Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

8. Види навчальних занять

Тема 1. Психологічна діагностика у роботі соціального працівника.

<p>Лк1 "Психологічна діагностика у роботі соціального працівника." Психодіагностика як наукова галузь. Структура психодіагностики та сфери застосування. Основні діагностичні підходи.</p>
<p>Лк2 "Психологічна діагностика у роботі соціального працівника." (денна) Методи психології. Сучасні труднощі використання психодіагностики в роботі соціального працівника. Етичні аспекти вибору методології досліджень у соціальній роботі</p>
<p>Пр1 "Психологічна діагностика у роботі соціального працівника." (денна) Психодіагностика як наукова галузь. Структура психодіагностики та сфери застосування. Основні діагностичні підходи.</p>
<p>Пр2 "Психологічна діагностика у роботі соціального працівника." (денна) Методи психології. Сучасні труднощі використання психодіагностики в роботі соціального працівника. Етичні аспекти вибору методології досліджень у соціальній роботі</p>
<p>Тема 2. Системність психодіагностичного процесу.</p>
<p>Лк3 "Системність психодіагностичного процесу." (денна) Психодіагностичний процес як система. Психометричні основи психодіагностики. Етапи розробки психодіагностичного інструментарію. Надійність психодіагностичного інструментарію.</p>
<p>Лк4 "Системність психодіагностичного процесу." (денна) Валідність психодіагностичного інструментарію та її види. Дискримінативність психодіагностичного інструментарію. Адаптація та стандартизація психодіагностичних методик. Вимоги до психодіагностичних методик.</p>
<p>Пр3 "Системність психодіагностичного процесу." (денна) Психодіагностичний процес як система. Психометричні основи психодіагностики. Етапи розробки психодіагностичного інструментарію. Надійність психодіагностичного інструментарію.</p>
<p>Пр4 "Системність психодіагностичного процесу." (денна) Валідність психодіагностичного інструментарію та її види. Дискримінативність психодіагностичного інструментарію. Адаптація та стандартизація психодіагностичних методик. Вимоги до психодіагностичних методик.</p>
<p>Тема 3. Класифікація психодіагностичних методик.</p>
<p>Лк5 "Класифікація психодіагностичних методик." Підходи до психодіагностичного дослідження: об'єктивний, суб'єктивний, проєктивний.</p>

<p>Лк6 "Класифікація психодіагностичних методик." (денна) Психологічний тест. Особистісні опитувальники. Вимірювання інтелекту. Проективна техніка.</p>
<p>Пр5 "Класифікація психодіагностичних методик." (денна) Підходи до психодіагностичного дослідження: об'єктивний, суб'єктивний, проективний.</p>
<p>Пр6 "Класифікація психодіагностичних методик." (денна) Психологічний тест. Особистісні опитувальники. Вимірювання інтелекту. Проективна техніка.</p>
<p>Тема 4. Діагностика особистості у діяльності соціального працівника.</p>
<p>Лк7 "Діагностика особистості у діяльності соціального працівника." (денна) Психодіагностика особистості. Діагностика когнітивної сфери особистості. Проективні методики.</p>
<p>Лк8 "Діагностика особистості у діяльності соціального працівника." (денна) Конгруентність застосування діагностичного інструментарію особистості у діяльності соціального працівника.</p>
<p>Пр7 "Діагностика особистості у діяльності соціального працівника." (денна) Психодіагностика особистості. Діагностика когнітивної сфери особистості.</p>
<p>Пр8 "Діагностика особистості у діяльності соціального працівника." Конгруентність застосування діагностичного інструментарію особистості у діяльності соціального працівника.</p>
<p>Тема 5. Психологічний тренінг як засіб впливу на особистість.</p>
<p>Лк9 "Психологічний тренінг як засіб впливу на особистість." (денна) Научіння як психологічне поняття. Поняття соціально-психологічного тренінгу (далі - СПТ). Уявлення про психологічний тренінг представників психоаналізу, біхевіоризму, когнітивної, гуманістичної, гештальт-психології.</p>
<p>Лк10 "Психологічний тренінг як засіб впливу на особистість." (денна) Характеристики, принципи та обмеження СПТ. Екологічність тренінгу. Тренер, види тренерства. Вимоги до професійної та особистісної готовності тренера. Стилі керівництва групою.</p>
<p>Пр9 "Психологічний тренінг як засіб впливу на особистість." (денна) Научіння як психологічне поняття. Поняття соціально-психологічного тренінгу (далі - СПТ). Уявлення про психологічний тренінг представників психоаналізу, біхевіоризму, когнітивної, гуманістичної, гештальт-психології.</p>

<p>Пр10 "Психологічний тренінг як засіб впливу на особистість." (денна) Характеристики, принципи та обмеження СПТ. Екологічність тренінгу. Тренер, види тренерства. Вимоги до професійної та особистісної готовності тренера. Стилі керівництва групою.</p>
<p>Тема 6. Методичні засади соціально-психологічного тренінгу.</p>
<p>Лк11 "Методичні засади соціально-психологічного тренінгу." Методи тренінгової роботи. Проблематизація та експлікація в тренінгу. Класифікація методів СПТ: основні (дискусії, ігри, медитації, невербальна активність) та допоміжні (інформування, інтерпретації, конфронтації, ритуали).</p>
<p>Лк12 "Методичні засади соціально-психологічного тренінгу." (денна) Психологічна вправа як одиниця тренінгу. Проблема валідності та ефективності вправ.</p>
<p>Пр11 "Методичні засади соціально-психологічного тренінгу." (денна) Методи тренінгової роботи. Проблематизація та експлікація в тренінгу. Класифікація методів СПТ: основні (дискусії, ігри, медитації, невербальна активність) та допоміжні (інформування, інтерпретації, конфронтації, ритуали).</p>
<p>Пр12 "Методичні засади соціально-психологічного тренінгу." Психологічна вправа як одиниця тренінгу. Проблема валідності та ефективності вправ.</p>
<p>Тема 7. Психологічні особливості тренінгової групи.</p>
<p>Лк13 "Психологічні особливості тренінгової групи." (денна) Поняття групи у тренінговій роботі. Етичні засади групового тренінгу. Цілі, мотиви, соціальні ролі учасників групи. Види груп СПТ.</p>
<p>Лк14 "Психологічні особливості тренінгової групи." (денна) Стадії розвитку групи у СПТ, згуртованість тренінгової групи. Групова підтримка і груповий тиск. Зворотний зв'язок (конструктивний і деструктивний). Саморозкриття і шерінг. Робота з експектаціями. Фідбек.</p>
<p>Пр13 "Психологічні особливості тренінгової групи." (денна) Поняття групи у тренінговій роботі. Етичні засади групового тренінгу. Цілі, мотиви, соціальні ролі учасників групи. Види груп СПТ.</p>
<p>Пр14 "Психологічні особливості тренінгової групи." Стадії розвитку групи у СПТ, згуртованість тренінгової групи. Групова підтримка і груповий тиск. Зворотний зв'язок (конструктивний і деструктивний). Саморозкриття і шерінг. Робота з експектаціями. Фідбек.</p>
<p>Тема 8. Основи практичної організації тренінгу.</p>

Лк15 "Основи практичної організації тренінгу." (денна) Вимоги до підготовки та проведення психологічного тренінгу. Правила тренінгу. Режим роботи тренінгової групи. Організаційні методи регулювання режиму роботи групи.
Лк16 "Основи практичної організації тренінгу." (денна) Структура СПТ. Сценарій тренінгу. Психологічна атмосфера тренінгової групи та шляхи впливу на неї. Емпатичне та активне слухання.
Пр15 "Основи практичної організації тренінгу." (денна) Вимоги до підготовки та проведення психологічного тренінгу. Правила тренінгу. Режим роботи тренінгової групи. Організаційні методи регулювання режиму роботи групи.
Пр16 "Основи практичної організації тренінгу." Структура СПТ. Сценарій тренінгу. Психологічна атмосфера тренінгової групи та шляхи впливу на неї. Емпатичне та активне слухання.

9. Стратегія викладання та навчання

9.1 Методи викладання та навчання

Дисципліна передбачає навчання через:

МН1	Інтерактивні лекції
МН2	Практичні демонстрації
МН3	Практико-орієнтоване навчання

Опрацювання теоретичного та практичного матеріалу при підготовці до лекційних та практичних занять спрямовані на визначення основних закономірностей психодіагностичних та тренінгових активностей соціальних працівників

Підготовка до практичних занять та під час самостійної роботи спрямовані на розвиток soft skills шляхом розвитку здатності до абстрактного мислення, аналізу та синтезу; здатності застосовувати знання у практичних ситуаціях; здатності вчитися і оволодівати сучасними знаннями; здатності до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел, здатності приймати обґрунтовані рішення відповідно до уявлень про організацію психологічної діагностики та соціально-психологічного тренінгу.

9.2 Види навчальної діяльності

НД1	Підготовка до практичних занять. Розробка програми соціально-психологічного тренінгу
НД2	Виконання практичних завдань. Проведення соціально-психологічного тренінгу.
НД3	Підготовка до практичних занять. Підготовка бланків для проведення психодіагностики.
НД4	Виконання практичних завдань. Проведення індивідуальної та групової психодіагностики.

10. Методи та критерії оцінювання

10.1. Критерії оцінювання

Визначення	Чотирибальна національна шкала оцінювання	Рейтингова бальна шкала оцінювання
Відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок	5 (відмінно)	$90 \leq RD \leq 100$
Вище середнього рівня з кількома помилками	4 (добре)	$82 \leq RD < 89$
Загалом правильна робота з певною кількістю помилок	4 (добре)	$74 \leq RD < 81$
Непогано, але зі значною кількістю недоліків	3 (задовільно)	$64 \leq RD < 73$
Виконання задовольняє мінімальним критеріям	3 (задовільно)	$60 \leq RD < 63$
Можливе повторне складання	2 (незадовільно)	$35 \leq RD < 59$
Необхідний повторний курс з навчальної дисципліни	2 (незадовільно)	$0 \leq RD < 34$

10.2 Методи поточного формативного оцінювання

	Характеристика	Дедлайн, тижні	Зворотний зв'язок
МФО1 Взаємооцінювання (peer assessment)	Підготовка експертного висновку щодо аналізу проведеного тренінгу.	7-13	Обговорення на занятті

10.3 Методи підсумкового сумативного оцінювання

	Характеристика	Дедлайн, тижні	Зворотний зв'язок
МСО1 Підсумковий контроль: екзамен			
МСО2 Підготовка програми соціально-психологічного тренінгу	Розробити програму соціально-психологічного тренінгу на запропоновану тему.	4	Аналіз програми
МСО3 Презентація програми тренінгу	Проведення соціально-психологічного тренінгу у власній групі за попередньо розробленою програмою.	6-12	Аналіз заняття
МСО4 Складання психологічного портрету за результатами власної психодіагностики	Провести психодіагностику за обраною методикою та заповнити бланк психодіагностичного дослідження.	14	Електронна скринька

МСО5 Проведення психодіагностичних методик з групою	Проведення обраних психодіагностичних методик з групою. Інтерпритація результатів.	15-16	Електронна скринька
МСО6 Тестування	Відповіді на питання.	18	Електронна скринька

Контрольні заходи:

		Максимальна кількість балів	Мінімальна кількість балів	Можливість перескладання з метою підвищення оцінки
3 семестр		40 балів		
МСО1. Підсумковий контроль: екзамен		40		
		40	20	Так
Семестр викладання		60 балів		
МСО2. Підготовка програми соціально-психологічного тренінгу		15		
		15	10	Так
МСО3. Презентація програми тренінгу		15		
		15	10	Так
МСО4. Складання психологічного портрету за результатами власної психодіагностики		5		
		5	3	Так
МСО5. Проведення психодіагностичних методик з групою		15		
		15	10	Так
МСО6. Тестування		10		
		10	7	Так

Контроль навчальної роботи студента здійснюється за модульно-рейтинговою системою. Політика оцінювання: Оцінювання проводиться відповідно до силабусу навчальної дисципліни. Захід підсумкового контролю - іспит. В рамках вивчення дисципліни існує можливість перезарахування результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, що підтверджується відповідним документом (сертифікатом, дипломом, свідоцтвом тощо,) який дозволяє однозначно ідентифікувати особу здобувача і засвідчує результати його участі у певному освітньому заході неформальної освіти. Політика щодо використання матеріалів з джерел відкритого доступу: При використанні здобувачами освіти матеріалів із джерел відкритого доступу для підготовки робіт, визначених силабусом та регламентом навчальної дисципліни, вони обов'язково мають містити коректні посилання, оформлені відповідно до Національного стандарту України ДСТУ 8302:2015.” Політика щодо відвідування: Відповідно графіку навчального процесу та розкладу. За об'єктивних причин навчання може

відбуватися в онлайн форматі. Політика щодо дедлайнів та перескладання: Роботи здаються відповідно до графіку навчального процесу. Перескладання модульних контролів відбувається з дозволу лектора за наявності поважних причин.

11. Ресурсне забезпечення навчальної дисципліни

11.1 Засоби навчання

ЗН1	Мультимедіа, відео- і звуковідтворювальна, проєкційна апаратура (відеокамери, проєктори, екрани, смартдошки тощо)
-----	---

11.2 Інформаційне та навчально-методичне забезпечення

Основна література	
1	Улунова Г.Є. Культура професійного спілкування державних службовців: сутність, функціонально-структурні особливості, психодіагностика : монографія. Суми : СумДУ, 2019. 414 с.
2	Особистісно-професійне зростання: психологічні тренінги : навч.-метод. посіб. / за ред.: Л.В. Долинської, О.В. Теремчук. К. : Каравела, 2018. 560 с.
3	Стельмах Н. В., Іванова Т. М. Загальні основи тренінгової роботи. Миколаїв : МНУ ім. В. О. Сухомлинського, 2019. 300 с.
4	Темрук О.В., Колісник Л.О. Розвиток емоційного інтелекту в юнацькому віці / Особистісно-професійне зростання : психологічні тренінги : навчально-методичний посібник / за ред. Проф. Л.В. Долинської, проф. О.В. Темрук. – К. : Каравелла, 2023. – 560 с. – С. 119-188.
Допоміжна література	
1	Папуша, Ігор Modus vivendi [Текст] : тренінг розвитку особистості і психологічне благополуччя людини / Ігор Папуша. — Тернопіль : Видавництво "Крок", 2021. — 112 с. : табл.
2	Кочарян Г. С. Аутогенне тренування і самонавіювання. Харків : Харківська медична академія післядипломної освіти, 2018. 35 с
Інформаційні ресурси в Інтернеті	
1	Найчук В. В. Психодіагностика стану потоку у творчій діяльності [Електронний ресурс] / В. В. Найчук, К. І. Фоменко, О. І. Кузнецов // Габітус. - 2021. - Вип. 29. - С. 87-91. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/habit_2021_29_16